

МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARIDA O'ZBEKISTONNING BUYUK SIYMOLARINI TANISHTIRISH

To'rayeva Nigora Latipovna
Buxoro viloyati Jondor tuman
11-son MTT katta tarbiyachisi

Annotasiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tashkilotlarda buyuk siymolarni tanishtirishning ahamiyati haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Buyuk siymolar, qomusiy olimlar, fan, ilm, adabiyot, milliy g'urur, ma'naviy meros, insonparvarlik, vatanparvarlik.

Har bir davrda yuz beradigan voqeyalar to'g'risida tarbiyachining bolalarga mohirona hikoya qilib berishi vatanparvarlikni tarbiyalashda muhim vosita bo'lib hizmat qiladi.

Ushbu omillarning pedagogik jihati ularning o'zlariga xos xususiyatlari hi sobga olingan taqdirda, milliy g'urur tuyg'ularini his etishda va uning tizimini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarda milliy tuyg'uni shakllantirish tizimini o'rganishda, ishlab chiqishda har bir mashg'ulot, tarbiyaviy tadbirlar, to'garaklar ular ongida milliylikning chizgilari (manzarasi) haqidagi tasavvurini o'zgartirish, shaxsiy hayot, jamiyatda o'z o'rnini topishga erishish, milliylikning tarbiyaviy mohiyatini anglab yetish malakalarini shakllantirish turli faoliyatning natijalarini oldindan ko'ra bilishga o'rgatish, tabiat va jamiyat haqida ilmiy bilim bilan qurollantirish kerak. Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarida milliy tuyg'uni hakllantirish maqsadi va vazifalarini ijobiy hal etishda ularning tarbiyasiga, tavsifiga xos milliy muhit yaratish va yuqoridagi barcha omillarga tayanish lozim. Chunki tarbiyachi va tarbiyalanuvchi faoliyatning samaradorligini oshiruvchi, ularning talab va ehtiyojlarini qondiruvchi muhit zarurdir.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida milliy muhitning o'ziga xos mazmunga ega bo'lishi davr taqozosidir. Bu mazmun zamirida bolalarda milliy g'ururni shakllantirish yotadi: umuminsoniy va milliy qadriyatlar; urf-odat va an'analar, xalq donishmandligi durdonalari negizini tashkil etgan sharqona tarbiyaning asosiy sifatlari; insonparvarlik, mehnatsevarlik, vatanparvarlik, mehr-oqibat, ota-onaga hurmat, sahovat, iymon-e'tiqod va shu kabilar.

MTTdada buyuk siymolardan: Amir Temur, Alisher Navoiy, Ulug'bek, Mirzo Bobur, Muso Xorazmiy, Ibn Sino, Jaloliddin Manguberdi kabilar tanishtiriladi.

Buyuk siymolar bilan tanishtirishdan maqsad: bolalarga ota-bobolarini tanisinlar, ulardan qolgan merosdan bahramand bo'lsinlar, ota-bobolardan

faxrlansinlar. Bolalarga vatan tuygʻusini ota-bobolarimiz ibрати bilan singdirish. Masalan, Jaloliddin Manguberdi Vatanni tashqi dushmandan himoya qilgan va jonini fido etgan, Amir Temur oʻz xalqi, Vatanning osoyishtaligi, uning milliy gʻururi yoʻlida jang qilgan, Bobur oʻz Vatani dan yiroqda boʻlishiga qaramay, oʻz xalqini, Vatani ni eʼzozlab, ularni qumsab yashagan. Navoiy, Nodira, Uvaysiy kabi mutafakkirlarimizning insoniyligi, buyukligi, Vatanga hurmati, mehr-muhabbatini ifodalovchi qator rivoyatlar mavjud.

Xalq, haqiqat va nafosat oʻlmaydi, ularni ardoqlagan, kuylagan ulugʻlar ham mangudir. Bobokalonlarimiz Navoiy va Bobur ham oʻz asarlari orqali barhayotdir. Ular quyosh yangʻligʻ soʻnmas sehrli badiiyat yaratdi. Bu ikki zamondosh shoir oʻz asarlarida yuksak insoniy tuygʻularni tarannum etdi. Mana shunday oʻlmas tuygʻulardan biri — bu Vatan tuygʻusidir. Har ikki ijodkor lirik sheʼrlarida ham, epik asarlarida ham Vatan mavzusini mahorat bilan ulugʻladi. Hatto Alisher Navoiyning “Muhokamat ul-lugʻatayn” singari ilmiy asari ham yuksak vatanparvarlik ruhida yaratildi

“Navoiyxonlik” va “Boburxonlik” oyligini oʻtkazish boʻyicha tadbirlar rejasini tuzishda faqat shoirlarning tavallud kunlari emas, balki “Navoiyxonlik” va “Boburxonlik” oyligi davomida amalga oshiriladigan tadbirlar nazarda tutilishi lozim. Navoiy va Bobur hayoti, ijodi va faoliyatini oʻrganish boʻyicha keng koʻlamdagi ishlar reja asosida muntazam yoʻlga qoʻyilishi kerak. Navoiy va Boburning nurli siymolari, hikmatli soʻzlari, ularning ijodi va faoliyati bilan bogʻliq koʻrgazmalar tashkil qilinishi talab etiladi

Bolalarni buyuk allomalar bilan tanishtirish. Bobolarimizni yaratgan asarlarini bizga qoldirgan maʼnaviy merosini qadrlashni oʻrgatish va mazmun mohiyatini tushuntirish. Buyuk allomalarimiz asarlaridagi odamiylik, vatanparvarlik, adolat, muhabbat, doʻstlik, vafo, halollik va mardlik kabi goʻzal fazilatlarni bolajonlar ongiga singdirish. Bolalarni zukkolik, tez fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish, xotira va tafakkurini rivojlantirish, buyuk allomalarimizga boʻlgan hurmatni oshirish.

Xulosa

Har bir maktabgacha taʼlim muassasalari tarbiyalanuvchilari insonparvarlik va vatanparvarlik qoidalariga rioya qilgan holda, bu faoliyat insonni har tomonlama himoya qilishga, uni ulugʻlashga, milliy gʻururlanishga qaratilishi lozim. Asl vatanparvar boʻlish uchun insonga juda katta masʼuliyatli maʼnaviy-axloqiy vazifalar yuklanadi.

Bolalarda kattalarga hurmat, milliy gʻurur, vatanparvarlik tuygʻulari, xalqning boy milliy, madaniy-tarixiy merosi va umumbashariy qadriyatlar tarbiyalanadi. Shu tuygʻular bilan tarbiyalashda buyuk siymolarni tanishtirish, ular qoldirgan merosni oʻrganish, ularning hayotini ibrat sifatida koʻrsatish muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha tarbiya yoshdagi bolalarni milliy ruhda, milliy gʻurur ruhida

tarbiyalash asosida boshqa millat va xalqlarga ijobiy munosabat va do'stona his-tuyg'ular o'yg'otish, turli xalqlar hayotiga qiziqish hissini paydo qilish maqsadi yotadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar (O'quv qo'llanma). T.;
2. O'zbekiston Respublikasi entsiklopediyasi. -T., Fan, 2009
3. A. Zununov. Pedagogika tarixi. Darslik- 2002.
4. Babanskiy YU.K va boshqalar. "Pedagogika", Moskva 1998;
5. V.I. Turchenko. Doshkolnaya pedagogika Moskva 2013
6. S.A. Kozlova. T.A. Kulikova. Doshkolnaya pedagogika. Moskva 2000
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son "O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi qarori.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrdagi PQ-2707-son "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
9. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarga qo'yiladigan "Davlat talablari". 2018-yil 3-iyul, ro'yxat raqami 3032.
10. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining 2018-yil 7-iyuldagi 4-sonli hay'at yig'ilishi qarori bilan tasdiqlangan va nashr etilgan dasturi.